

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudce JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **M. Š.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, sídlem Křížová 25, Praha 5, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 9. 2020, č. j. X, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 4. 2021, č. j. 18 Ad 41/2020 – 49,

t a k t o :

- I. Žádost žalobce o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **se o d m í t á .**
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 28. 4. 2020 zamítla žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek dle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Nový Jičín ze dne 11. 3. 2020 byl žalobce od 2. 3. 2020 shledán invalidní pro invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 35 %, v rozhodné době však nezískal potřebnou dobu pojištění.

[2] Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce námitky. Rozhodnutím ze dne 17. 9. 2020 žalovaná námitky žalobce zamítla a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdila. Žalovaná dospěla k závěru, že míra poklesu pracovní schopnosti činila u žalobce dle přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. pouze 25 %, žalobce tedy pro nárok na invalidní důvod nesplnil podmínku invalidity dle § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Otázkou doby pojištění se proto žalovaná v námitkovém řízení již pro nadbytečnost nezabývala. Vzhledem k tomu, že rozhodnutím správního orgánu I. stupně byla zamítnuta žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek dle § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, žalovaná posoudila prvostupňové rozhodnutí jako věcně správné a v souladu se zákonem.

- [3] Proti tomuto rozhodnutí o námitkách podal žalobce žalobu ke krajskému soudu.
- [4] Krajský soud, vycházející ze skutkového a právního stavu, který byl dán v době rozhodování žalovaného správního orgánu, dospěl k závěru, že žalobce k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí nebyl invalidní. Žalobu proto jako nedůvodnou zamítl.
- [5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá kasační stížností shora uvedený rozsudek krajského soudu, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného.
- [6] Podáním, které bylo Nejvyššímu správnímu soudu doručeno dne 31. 8. 2021 v reakci na informace o řízení a složení senátu, stěžovatel požádal o ustanovení právního zástupce pro řízení o kasační stížnosti.
- [7] Podle § 35 odst. 10 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“ nebo „soudní řád správní“), může předseda senátu navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že účastníku řízení lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů.
- [8] Předpoklady pro osvobození od soudních poplatků stanovuje § 36 odst. 3 s. ř. s., podle kterého *„účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne“*. Pro přiznání osvobození od soudních poplatků tedy musí být naplněny následující podmínky: 1) účastník požádal o osvobození, 2) doložil nedostatek příjmů a 3) jeho návrh není zjevně neúspěšný.
- [9] Při posouzení, zda jsou splněny zákonné předpoklady pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků, se soud nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost stěžovatele není zjevně neúspěšná.
- [10] Pojem *„zjevně neúspěšný návrh“* obsažený v § 36 odst. 3 s. ř. s. není v soudním řádu správním blíže upřesněn. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dovodil, že zjevná neúspěšnost návrhu by měla být zjiřitelná bez pochyb, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo nutné provést dokazování. Takovým *„zjevně neúspěšným návrhem“* může být např. zjevně opožděně podaná žaloba či kasační stížnost, návrh na prominutí zmeškání zákonné lhůty, kterou nelze prominout, nebo návrh, který je výslovně vyloučen z meritorního přezkoumání (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 - 105, č. 909/2006 Sb. NSS, ze dne 10. 9. 2008, č. j. 9 As 97/2007 - 29, nebo ze dne 29. 6. 2011, č. j. 1 As 51/2011 - 135).
- [11] O takový zjevně neúspěšný návrh se jedná i v nyní projednávaném případě, neboť Nejvyšší správní soud dospěl po posouzení splnění zákonných náležitostí kasační stížnosti stěžovatele k závěru, že kasační stížnost byla podána opožděně.
- [12] Podle § 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“ nebo „soudní řád správní“) platí, že *kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí. [...] Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout*. Podle § 106 odst. 4 s. ř. s. *kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li*

pokračování

kasační stížnost podána u soudu, který napadené rozhodnutí vydal. Podle § 40 odst. 4 s. ř. s. lhůta je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak.

[13] Ze spisu krajského soudu (konkrétně z doručenky na č. l. 53) Nejvyšší správní soud ověřil, že napadený rozsudek krajského soudu byl doručen stěžovateli fikcí (10. den od uložení na poště, § 49 odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, podle § 42 odst. 5 s. ř. s.) dne 7. 6. 2021.

[14] Dnem, kdy nastala skutečnost určující počátek lhůty pro podání kasační stížnosti podle § 40 odst. 1 s. ř. s., bylo pondělí 7. 6. 2021. Konec dvoutýdenní lhůty pro podání kasační stížnosti pak podle § 40 odst. 2 s. ř. s. připadl na den, který se svým pojmenováním shodoval se dnem určujícím počátek běhu lhůty, tedy na pondělí 21. 6. 2021. Tento den byl posledním dnem pro včasné podání kasační stížnosti. Nejpozději tohoto dne by tedy musela být kasační stížnost podána u soudu, nebo alespoň předána k poštovní přepravě ve smyslu výše citovaného § 40 odst. 4 s. ř. s. Stížnost datovaná stěžovatelem dnem 26. 7. 2021 byla předána k poštovní přepravě 29. 7. 2021 a Nejvyššímu správnímu soudu doručena dne 30. 7. 2021. Kasační stížnost tedy byla podána zjevně opožděně. Opožděné podání kasační stížnosti nelze nikterak zhojit, neboť zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti není možné prominout.

[15] Na výše uvedené posouzení nemohla mít žádný vliv ani stěžovatelem uváděná skutečnost, že se s rozhodnutím krajského soudu seznámil až dne 26. 7. 2021, neboť si je ze zdravotních důvodů nemohl převzít dříve. Zákon neposkytuje Nejvyššímu správnímu soudu žádný procesní prostředek, jak při posouzení včasnosti kasační stížnosti takovou okolnost zohlednit.

[16] V souladu se zásadou hospodárnosti řízení Nejvyšší správní soud nepřistoupil k provedení dalších procesních úkonů, mj. nevyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti.

[17] Podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. platí, že *nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh byl podán předčasně nebo opožděně*. Jiný důsledek opožděné kasační stížnosti soudní řád správní neumožňuje.

[18] Žádost o ustanovení zástupce proto Nejvyšší správní soud pro zjevnou neúspěšnost návrhu (kasační stížnosti) zamítl a opožděně podanou kasační stížnost odmítl.

[19] O náhradě nákladů tohoto řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. září 2021

JUDr. Filip Dienstbier

předseda senátu